

Sonat, Sol Minör Op.1 No.4 (Şeytan Trili) (B.g5)

Work Title	Violin Sonata in G minor, B.g5
Alternative Title	Devil's Trill Sonata, Le trille du diable
Composer	Tartini, Giuseppe
Opus/Catalogue Number	B.g5
Key	G minor
Movements/Sections	3 movements:
	1. Larghetto affettuoso
	2. Allegro (Tempo giusto)
	3. Andante - Allegro
First Publication	1799 in <i>L'Art du Violon</i> by Jean-Baptiste Cartier (No.140)
Composer Time Period	Baroque
Piece Style	Baroque
Instrumentation	Violin and Continuo

Şeytan Trili Sonatı (Devil's Thrill Sonata) en güç ve ünlü eserlerinden biridir. Bu eser keman virtüözitesini gösterir.

Assisi Katedrali'ne sığındığı 1710 yılında "Şeytan Trili" adını verdiği ünlü keman sonatını besteleyen, teorik bilgisi yanında usta bir kemancı olan Tartini, Corelli'nin kurallarını koyduğu Üç Bölümlü Sonat tipini geliştirmiştir. Daha önceki bestecilere göre yorumcuya daha zor görevler yüklemiş; ses güzelliğini, etkili yay kullanımını ve anlatım gücünü arttırmada önemli yenilikler yapmıştır. Yaşadığı yıllarda, çağının kemancılarından da saygı gören Tartini'nin bu ünlü sonatının, astronom Lalande sayesinde günümüze kadar gelen bir öyküsü de vardır: Besteci, rüyasında şeytanı görür ve onu alt edebilmek için harikulade bir müzik çalmaya başlar. Tartini uyanınca bu müziği tekrarlamaya çalışır ve notaya geçirir. Anımsayıp yazabildiği, bu müziğin ancak küçük bir bölümüdür.

Madame Blavatsky tarafından aktarılan başka bir söylencede Tartini şöyle demiştir:

«Bir gece yatağımda yatarken, rüyamda şeytanı gördüm, yani kendisini bana öyle tanıttı ve benim ruhumu kendi kontrolüne aldığı söyledi. Ve benim bütün isteklerimi hissetmeye başlamıştı, bir ara kemanımı eline alıp neler çalabilir acaba, diye geçirdim içimden. O benim bu isteğimi bilerek kemanı eline aldı ve o ana kadar duymadığım bir ustalık ve güzellekle o güne kadar kimselerin duymamış olduğu bir müzik parçasını baştan sona çaliverdi. Sonra terler içerisinde uyandıktan sonra

rüyamda şeytanın çaldığı müziği notaya dökmeye çalıştım... Ama nafile... Elimden geldiğince rüyamda duyduğuma benzetmeye çalıştım. Ancak itiraf etmeliyim ki rüyamda duyduğum müzik, sonradan yazdığım sonattan çok daha güzeldi.»

Solo keman için olan bu eser modern standartlarda bile icrası çok zor olan, çift duraklı bir dizi tiril içeren bir eserdir (Bir XIX. yy efsanesine göre, sol elinde altı parmağı olan Tartini, bu trilleri daha kolay çalabiliyordu).

Dört bölümden oluşan sonatın bölümleri birbirine bağlı olarak çalınır. 1. bölüm sol minör tonda, 12/8'lik ölçüde, ağırca ve sevgiyle (larghetto affettuoso) tempoda, anlatım gücünün güzelliğiyle ilgi çeken bir temayla başlar. Her ölçünün birbirini yanıtlamasıyla uzun çizgili bir ezgiye dönüşür. Aynı şekilde, karşı temalar oluşmadan 2/4'lük ölçüde, yine aynı tonda, çabuk ve enerjik (allegro energico) tempoda, neşeli trillerle süren 2. bölümden sonra, 4/4'lük ölçüde, sol minör tonda ağır ve olgun (grave) tempodaki çok kısa 3. bölüm son bölüme bağlanır. 2/4'lük ölçüde, çok çabuk (allegro assai) tempoda başlayan, sonra da 4/4'lük ölçüde ikinci temanın sunulduğu 4. bölüm, çift teldeki trilleri, virtüöz staccato figürleriyle dinleyenleri büyüler.

Brainard dizisinde B.g5 numarasını taşıyan sonat, günümüzde genellikle Fritz Kreisler'in düzenlemesiyle çalınmaktadır.

– Aktüze İ. Müziği Okumak. Pan Yayıncılık. Nisan 2003.

